

Memo

Onderwerp

Eerste rapportage 2025 Verbijzonderde Interne Controle

Aan

Auditcommissie

Doel

Informereren

Bijlage

Datum

11 maart 2026

Van

College/M.J. Versluis

Beste leden van de auditcommissie,

Hierbij ontvangt u in de bijlage de Tussentijdse Rapportage van de Verbijzonderde Interne Controle (VIC) die is opgesteld door team VIC over het eerste halfjaar 2025.

Op hoofdlijnen geeft de tussentijdse rapportage inzicht in de kwaliteit van de kritische financieel georiënteerde bedrijfsprocessen en een beeld over de kwaliteit van onze administratieve organisatie en daarbij behorende beheersmaatregelen.

Het college hecht waarde aan een onafhankelijke rapportage over het functioneren van de gemeentelijke interne organisatie. Door de bevindingen van de accountant, opmerkingen van de gemeenteraad en bevindingen binnen college en organisatie, is er inzet geweest om de grip op financieel georiënteerde processen te vergroten. Vanuit die context leest u hieronder de beoordeling van het college ten aanzien van de VIC.

Beoordeling VIC

Uit het overzicht van alle processen in de bijlage valt op dat er ten opzichte van de *Tweede rapportage VIC 2024 en Eerste rapportage VIC 2024* opnieuw verbetering is bereikt in de kwaliteit van het geheel aan financieel georiënteerde processen. Verder blijkt dat de kwalificatie van 4 processen ten opzichte van de Tweede rapportage 2024 is gestegen en de kwalificatie van 7 processen ten opzichte van de Eerste rapportage 2024. Er zijn geen processen gedaald ten opzichte van de vorige rapportages.

Team VIC constateert dat er geen onverantwoorde risico's zijn gelopen. Op pagina 6 vindt u een overzicht van kwaliteitsaanduidingen per proces. We blijven continu inzetten op verbetering en hopen dat terug te zien in de volgende VIC rapportages.

De controlerende taken binnen de primaire (1^e lijn) en ondersteunende (2^e lijn) teams hebben aandacht nodig. Team VIC (3^e lijn) is in feite het laatste vangnet en is ingericht om zoveel mogelijk te kunnen steunen op controlerende werkzaamheden vanuit de primaire en ondersteunende teams. Net als in de afgelopen 3 jaren, ligt er veel druk op de 3^e lijn. Zo blijft het risico op onjuistheden bestaan. Dat komt omdat de eerste- en tweedelijns controles verder moeten verbeteren. De druk op de 3^e lijn neemt wel af, omdat de uitgevoerde interne controles zijn verbeterd. De positieve effecten van ingezette overige verbeteringen (zoals grip op financiën en deskundige ondersteuning fiscaal team) zijn zichtbaar. Vanaf 2024 is ingezet op het vergroten van het controlebewustzijn van de teams door onder meer het geven van een cursus budgetbeheer. In 2025 zijn voorbereidingen gestart met het geven van een cursus interne controle. Dit is onderdeel van het traject 'grip op financiën'. Wij verwachten dat de training een positieve impuls geeft aan de kwaliteit en robuustheid van de uitgevoerde processen en de vastlegging van de daarbij behorende interne controles. De teams komen meer in control, het zelfreinigend vermogen vergroot en daardoor functioneren de 3 controlelijnen als geheel beter. In het voorjaar 2026 worden de eerste trainingen verzorgd.

In deze tussentijdse rapportage vermeldt team VIC de resultaten van de beoordeelde processen en schenkt hieronder aandacht aan het onderwerp Cursus Interne controle.

Team VIC heeft in samenwerking met team Ontwikkeling Menselijk Kapitaal (OMK) een cursus interne controle ontwikkeld voor de doelgroep proceseigenaren interne controle. Het doel van de cursus is medewerkers te overtuigen dat interne controle onlosmakelijk verbonden is aan de uitvoering van processen en de daarbij behorende controlewerkzaamheden, niet moeilijk is, niet veel tijd hoeft te kosten en de kwaliteit van de uitgevoerde werkzaamheden ten goede komt. De doelgroep bestaat uit ongeveer 70 collega's. De eerste trainingen worden op 18 maart en 1 april 2026 gegeven.

Bijlage: Tussentijdse rapportage Verbijzonderde Interne Controle (VIC) over het eerste halfjaar 2025

De bevindingen zijn in deze memo beknopt beschreven. Daar waar de interne beheersing van de processen 'Matig' of 'Onvoldoende' scoren heeft team VIC waar mogelijk aanvullende vervangende controlewerkzaamheden uitgevoerd om toch voldoende controlezekerheid te krijgen. Het kan zijn dat de interne beheersing onvoldoende scoort terwijl er geen fouten in de transacties zijn geconstateerd. In die gevallen geldt dat interne controles door de procesverantwoordelijke teams niet of beperkt zijn uitgevoerd dan wel niet zichtbaar zijn vastgelegd. Wij benadrukken dat er géén onverantwoorde risico's zijn gelopen, omdat gedurende het jaar en achteraf verbetermaatregelen en herstelacties zijn getroffen.

Hierna wordt in het overzicht in één oogopslag duidelijk welke kwalificatie de beoordeelde processen hebben gekregen, aangevuld met informatie of de kwalificatie van de processen ten opzichte van vorige rapportages zijn gewijzigd. **Ten opzichte van de vorige rapportages is verder herstel van de kwaliteit van processen duidelijk zichtbaar.** In de *eerste rapportage 2024* had 65% van de processen een voldoende of hoger. In de *tweede rapportage 2024* had 67% van de processen een voldoende of hoger. Dat is in deze rapportage verder verhoogd naar 69%.

Directie en College hebben vanaf 2022 geïnvesteerd in versterking van de financiële kolom. Het traject 'grip op financiën' vormt hiervoor de basis. Dat heeft zichtbaar tot verhoging van de kwaliteit van de financieel administratief georiënteerde processen geleid en de daarbij behorende interne controles. Aan de financiële applicatie wordt doorlopend gewerkt om deze verder te optimaliseren, gebruikersvriendelijker te maken en te voorzien van ingebouwde controles en controlemaatregelen,

Het weer op orde krijgen van de interne controles en het treffen van beheersmaatregelen die de effectiviteit en efficiency van de financiële applicatie verder verhogen, heeft nog steeds prioriteit. Dat leidt tot verdere verbetering en optimalisatie van de (financieel administratieve) bedrijfsvoering. De bezetting van de financiële teams is verbeterd. Ook het verkrijgen van kennis en het opdoen van ervaring heeft zichtbaar bijgedragen aan verhoging van de kwaliteit van de financieel georiënteerde processen.

Na het overzicht wordt een toelichting gegeven op de meest relevante/materiële processen, de processen met een gewijzigde kwalificatie en de processen die lager scoren dan voldoende en processen die nog niet beoordeeld konden worden. Processen die niet zijn toegelicht hebben een geringe financiële impact en een laag risicoprofiel.

Overzicht kwalificaties onderzochte processen eerste rapportage VIC 2025			
	1e rapportage 2024	2e rapportage 2024	1e rapportage 2025
1. Salarissen en declaraties (salarisadministratie)	goed	goed	goed
2. Fiscale werkkostenregeling	redelijk	voldoende	voldoende
3. Wet normering topinkomens	goed	goed	goed
4. Fiscale controle ZZP	matig	redelijk	voldoende
5. Breed Inkoopproces/crediteuren	voldoende	voldoende	voldoende
6. Aanbestedingsproces	voldoende	voldoende	voldoende
7. Leerlingenvervoer	niet	redelijk	géén oordeel
8. Onderwijshuisvesting	redelijk	redelijk	redelijk
9. Subsidies (verstrekt)	voldoende	voldoende	goed
10. Subsidieoverzicht ontvangen subsidies	voldoende	voldoende	goed
11. Sociaal domein	voldoende	voldoende	voldoende
12. Sociale dienst	goed	goed	goed
13. TOZO	niet	goed	niet
14. Schulddienstverlening	niet	goed	goed
15. Treasury	goed	goed	goed
16. Kwijtscheldingen	voldoende	voldoende	voldoende
17. Gemeentefonds	goed	goed	goed
18. Omgevingsvergunningen	voldoende	voldoende	voldoende
19. Leges algemene plaatselijke verordening	redelijk	redelijk	redelijk
20. Leges publieksbalie	redelijk	redelijk	redelijk
21. Belastingen en heffingen	redelijk	redelijk	redelijk
22. Begraafplaatsen	matig	matig	géén oordeel
23. Havengelden	voldoende	voldoende	voldoende

Overzicht kwalificaties onderzochte processen eerste rapportage VIC 2025			
	1e rapportage 2024	2e rapportage 2024	1e rapportage 2025
24. Huren en pachten	géén oordeel	matig	géén oordeel
25. Begrotingswijzigingen/begrotingsrechtmatigheid	redelijk	redelijk	voldoende
26. BTW en btw-compensatiefonds	voldoende	goed	goed
27. Vennootschapsbelasting	voldoende	goed	goed
28. Wet markt en overheid	géén oordeel	matig	géén oordeel
29. Informatie voor derden (IV3/CBS)	goed	goed	goed
30. Tussenrekeningen	géén oordeel	voldoende	géén oordeel
31. Debiteuren	redelijk	redelijk	redelijk
32. Memorialen	géén oordeel	voldoende	voldoende
33. Verzekeringen	niet	voldoende	niet
34. Gedetacheerd (uitgeleend) personeel	goed	goed	goed
35. Renseignering	niet	voldoende	niet
36. Functioneel Applicatiebeheer	niet	redelijk	niet
niet betekent (nog) niet gecontroleerd/gereviewd géén oordeel/oordeelsonthouding betekent dat het proces en/of de interne controles niet konden worden beoordeeld en gekwalificeerd.			

Relevante VIC uitkomsten

Van de processen die de VIC heeft gecontroleerd, leest u hierna de meest relevante uitkomsten. De tussen haakjes vermelde cijfers zijn indicatief. De kopjes sluiten aan op de bovenstaande tabel. Als er geen bijzonderheden te vermelden zijn bij een proces, is het proces hierna niet genoemd.

Proces controle op naleving Wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties:

Team VIC heeft in samenwerking met team OMK en team Inkoop en Contracten beheersmaatregelen ter voorkoming van schijnzelfstandigheid laten vaststellen door de Directie. Op grond van DT-besluiten zijn

achteraf alle werkzame ZZP'ers getoetst op schijnzelfstandigheid. Het proces krijgt de kwalificatie 'Voldoende', omdat organisatie breed preventieve en repressieve maatregelen zijn getroffen om schijnzelfstandigheid te voorkomen.

Proces aanbestedingen (begrote inkoopkosten 68 mln.):

De interne controle over het tijdvak januari-augustus is uitgevoerd door team Inkoop en Contracten en team VIC. De (verbijzonderde) interne controle op het aanbestedingsproces en de prestatielevering vanuit de steekproef facturen zijn zorgvuldig en diepgaand uitgevoerd. Het DT is in een Memo door team Inkoop en Contracten geïnformeerd. Uit de uitgevoerde Spendanalyse blijkt dat tot dusverre in totaal in 2025 € 161.000 onrechtmatig is ingekocht. Wij handhaven de kwalificatie 'Voldoende'. Team Inkoop en Contracten beschikt dit jaar over een interim Inkoop coördinator, die het inkoopproces vormgeeft en ervoor zorgt dat de nieuw aangetrokken medewerkers tijdelijk worden ondersteund en gecoacht door ervaren interim inkopers.

Proces brede inkoop, inclusief crediteuren en betaalproces (begrote inkoopkosten 68 mln.):

De VIC heeft aan de hand van een selecte steekproef uit facturen een uitgebreide en intensieve controle uitgevoerd op de onderdelen prestatielevering, aanbesteden en contracteren. Uit de steekproef blijkt dat team Inkoop en Contracten in 100% is geconsulteerd. De onderdelen prestatielevering, aanbesteden en contracteren krijgen op basis van de uitgevoerde controles de kwalificatie 'Goed'. Het onderdeel boekings- en betalingsproces krijgt de kwalificatie 'Voldoende', omdat de interne controle zichtbaar heeft gefunctioneerd. Het betaaltraject krijgt de kwalificatie 'Voldoende', omdat uit zichtbare controles op de uitgaande geldstroom en betaling aan rechthebbenden de juistheid en rechtmatigheid kon worden vastgesteld. Overall kwalificeren wij het proces als 'Voldoende'.

Proces subsidies (begrote subsidies 3,1 mln.):

De kwalificatie wijzigen wij van 'Voldoende' naar 'Goed', omdat team Vitaliteit de interne controles met voldoende diepgang heeft uitgevoerd. Team Vitaliteit heeft tijd geïnvesteerd om de subsidieadministratie op te nemen in het Klant Informatie Systeem. Vanaf 2024 is gezorgd voor het zorgvuldig registreren en digitaal archiveren van alle benodigde bewijsstukken en brondocumenten in het Klant Informatie Systeem. Dat zorgt ervoor dat interne controles snel, efficiënt en zichtbaar zijn uitgevoerd en door team VIC in korte tijd zijn beoordeeld.

Proces Subsidieoverzicht ontvangen subsidies (begrote (te)ontvangen subsidies 10,3 mln.):

De kwalificatie van het proces wijzigen wij van 'Voldoende' naar 'Goed', omdat de integrale interne controle zichtbaar tijdig, zorgvuldig en volledig is uitgevoerd en heeft geleid tot zichtbare tussentijdse uitkomsten en resultaten. Uit het overzicht blijkt de rol van de subsidieverantwoordelijke beleidsmedewerkers, projectleiders, budgetbeheerders en Businesscontrollers bij de verantwoording over de rechtmatige besteding van de subsidies en specifieke uitkeringen. Wij stellen vast dat het Subsidieoverzicht met diepgang is opgesteld en is voorzien van zichtbare analyses en conclusies in hoeverre de subsidies rechtmatig zijn besteed door te voldoen aan de subsidievoorwaarden.

Proces Sociaal Domein (begrote zorgkosten 39,6 mln.):

De controle op de rechtmatige verstrekking van zorg staat centraal. Wij handhaven de kwalificatie 'Voldoende'. De prestatieafspraken met Incluzio over verbetermaatregelen en zichtbaar uit te voeren interne controles werpen hun vruchten af en leiden tot betere resultaten met uitzondering van de uitvoering van de zichtbare controle op de juistheid van gefactureerde zorgkosten in relatie tot de geleverde zorg (prestatielevering) op basis van de door zorgaanbieders ingediende productieverantwoordingen. Team VIC adviseerde de afgelopen jaren bij herhaling uitvoering te geven aan zichtbare controle op prestatielevering door werkafspraken te maken tussen gemeente en Incluzio.

Proces Sociale Dienst (begrote uitkeringskosten 10,6 mln.):

De controle op de rechtmatige verstrekking van uitkeringen staat centraal. De noodzaak van interne controles door de procesverantwoordelijke teams is onderkend en zichtbaar uitgevoerd. Wij handhaven de kwalificatie 'Goed'. Team VIC is verheugd dat team Inkomen een juridische kwaliteitsmedewerker, die niet betrokken is bij de primaire werkprocessen, gaat inzetten om vanaf 2026 de interne controles op het terrein van rechtmatigheid zelfstandig uit te voeren. Dat zorgt ervoor dat team VIC vanuit de derde lijn de werkprocessen Werk en Inkomen kan beoordelen door vast te stellen in hoeverre eerste lijn en tweede lijn samenwerken, elkaar ondersteunen en versterken. De bij het proces betrokken teams hebben zich grondig voorbereid op de invoering van de nieuwe Participatiewet in balans met ingang van 2026.

Proces Schulddienstverlening en proces Woonurgentie en Spoedzoekers:

De kwaliteit van het proces en de controle op de uitvoering is onder meer gegarandeerd door het lidmaatschap bij de branchevereniging NVVK. Wij kwalificeren het proces als 'Goed', omdat team Schulddienstverlening de interne controle zelfstandig en met voldoende diepgang uitvoert. Wij kwalificeren het proces Woonurgentie en Spoedzoekers als 'Goed', omdat het subteam Woonurgentie en Spoedzoekers (onderdeel van team Schulddienstverlening) het nieuwe proces zorgvuldig heeft voorzien

van procesbeschrijvingen, checklisten en beheersmaatregelen om de besluiten op aanvragen op rechtmatigheidsaspecten te toetsen. Bij het proces zijn meerdere consultants betrokken zodat de continuïteit is gewaarborgd. Dat zorgt ervoor dat de aanvragers voldoende rechtsbescherming krijgen.

Proces belastingen en heffingen (begrote opbrengst 25 mln.):

De kwalificatie van het belastingproces is ongewijzigd 'Redelijk', omdat over het eerste halfjaar de interne controles in kwaliteit en omvang vergelijkbaar zijn met vorig jaar. Een hogere kwalificatie is niet mogelijk, omdat: de periodieke aansluiting achteraf is gemaakt en een aantal interne controles achteraf zichtbaar zijn uitgevoerd. Team Belastingen heeft gedeeltelijk uitvoering gegeven aan de periodieke cijferbeoordelingen en verbandscontroles en de periodieke gestructureerde leegstandscontrole in samenwerking met team Data, team Applicatiebeheer en team Persoonsinformatie. Er is geen uitvoering gegeven aan de drie uit te voeren specifieke bestandscontroles.

Proces grafrechten (begrote opbrengst 0,5 mln.):

Wij wijzigen de kwalificatie van 'Matig' naar 'Géén oordeel', omdat wij vooralsnog onvoldoende gegevens en financieel administratieve (controle)werkzaamheden hebben kunnen toetsen en beoordelen.

Proces huren en pachten:

Wij wijzigen de kwalificatie van 'Matig' naar 'Géén oordeel', omdat team VIC de juistheid, rechtmatigheid en volledigheid van de huren en pachten en de daarbij behorende interne controles nog niet heeft kunnen beoordelen. Dit komt doordat de nieuw in gebruik genomen applicatie Metafoor nog niet volledig functioneert.

Proces begroting, Begrotingswijzigingen en begrotingsrechtmatigheid:

De kwalificatie van de uitvoering en controle van het begrotingsproces wijzigt van 'Redelijk' naar 'Voldoende', omdat interne controles tot dusverre zijn uitgevoerd. De controles moeten wel zorgvuldig worden vastgelegd in een Intern controleverslag van het begrotingsproces. Door de procesbeschrijving te actualiseren wordt het effectiever om opzet, bestaan en werking van het proces te toetsen. Interne controle en registratie op volledigheid van raadsbesluiten met financiële gevolgen is uitgevoerd, maar nog niet zichtbaar vastgelegd. Begrotingsonrechtmatigheid is zoveel mogelijk voorkomen in de bestuursrapportages door de betreffende budgetten en investeringskredieten tijdig bij te stellen. Vastgesteld dat de procesverantwoordelijke medewerkers actief bezig zijn het begrotingsproces verder te ontwikkelen en te optimaliseren. Daarvoor is dit jaar een door team Data ontwikkelde begrotingsapp gebruikt, waarin budgetbeheerders tussentijds de voortgang en realisatie van de geraamde budgetten toelichten. Dit initiatief draagt bij aan het verbeteren van de beleidscyclus.

Fiscale processen BTW/BCF (bedrag n.v.t.):

De medewerkers van het fiscaal team kunnen zelfstandig met kennis, ervaring, gedisciplineerd en gestructureerd de fiscale (controle)werkzaamheden uitvoeren. Daarmee is de basis gelegd voor een adequate en zichtbaar gecontroleerde fiscale administratie. Team Financiën heeft contractueel vastgelegd om jaarlijks een fiscaal adviesbureau achteraf een integraal boekenonderzoek te laten doen. Dat geeft garantie voor aanvaardbare aangiften en declaraties. Wij handhaven de kwalificatie 'Goed', maar adviseren om aandacht te geven aan het zichtbaar (tussentijds) vastleggen van fiscale (controle) werkzaamheden in een Intern controleverslag met verwijzing naar (bron) documenten. Dat geeft team VIC en de accountant inzicht in de uitvoering van het btw-proces.

Proces Vennootschapsbelasting (bedrag n.v.t.):

De kwalificatie van het proces is ongewijzigd 'Goed', omdat team Financiën het aangiftetraject Vpb, inclusief het jaarlijks controleren van de fiscale clusters op structurele verlieslatende en winstgevende ondernemersactiviteiten, volledig uit laat voeren door de externe Belastingadviseur. Door deze structurele uitbesteding is de organisatie verzekerd van optimale fiscale kennis en is de vereiste kwaliteit en continuïteit van het proces geborgd. Team VIC vraagt aandacht voor de inrichting van de financiële administratie om deze periodiek zichtbaar op volledige en juiste fiscale clustering te controleren. Ook vragen wij het aangiftetraject beknopt vast te leggen in een Intern controleverslag en deze te voorzien van (bron)documenten, waaronder correspondentie van de externe Belastingadviseur. Dat geeft team VIC en de controlerend accountant inzicht in de werking van het proces.

Proces Wet Markt en Overheid (bedrag n.v.t.):

Er is in 2025 nog niet door team Financiën onderzocht of sprake is van verleende staatssteun. Wij wijzigen de kwalificatie van 'Matig' naar 'Géén oordeel', omdat een centrale registratie van beoordeelde college- en raadsvoorstellen, aangevuld met dossiers, onderbouwingen, activiteiten en transacties op het terrein van Wet Markt en Overheid en verleende staatssteun nog niet is uitgevoerd. De organisatie dient zich bewust te zijn van het naleven van de Wet Markt en Overheid en staatssteunregels. Daarvoor moet dit in voorstellen expliciet zichtbaar worden. Medewerkers van team Juridische zaken en team Financiën (inclusief fiscaal specialist) moeten hierbij samenwerken op het terrein van naleving Wet Markt en Overheid en staatssteunregels. Het bewustzijn van mogelijke mededingingsregels en staatssteunregels hoort breed in de organisatie aanwezig te zijn.

Proces tussenrekeningen (bedrag n.v.t.):

De kwalificatie van het proces Tussenrekeningen wijzigt van 'Voldoende' naar 'Géén oordeel'. Dat is gebaseerd op de uitkomsten van de uitgevoerde VIC. Als team Financiën consequent periodiek de tussenrekeningen analyseert, beoordeelt en specificeert en voorziet van onderbouwingen en documentatie is een kwalificatie 'Goed' zeker mogelijk. Het proces vraagt coördinatie en samenwerking binnen team Financiën en met andere (gegevens aanleverende) teams. De gewijzigde kwalificatie is veroorzaakt door het nog ontbreken van zichtbare (controle)vastleggingen van tussenrekeningen. Voor de afwikkeling van posten is de betrokkenheid en inzet van budgetbeheerders en business controllers noodzakelijk.

Proces kwaliteit Functioneel Applicatiebeheer:

Na afstemming met de CISO heeft team VIC voor de tweede keer 5 applicaties beoordeeld op de werking van het Functioneel Applicatiebeheer Beleid (FAB). Team VIC stelt vast dat opzet en bestaan aanwezig is door de in het Functioneel Applicatiebeheer Beleid opgenomen 13 normen. Door middel van interne audits heeft team VIC de werking getoetst door deze te vergelijken met de normen. De interne audits zijn zorgvuldig en met diepgang uitgevoerd. De vijf applicatiebeheerders is verzocht om in de applicaties te mogen meekijken en brondocumenten te overleggen, waarin staat in hoeverre de normen zijn gerealiseerd en nageleefd. Ook is verzocht om controles en beheershandelingen zichtbaar te maken, zodat het uitgevoerde proces Applicatiebeheer kan worden gecontroleerd en beoordeeld, en van een kwalificatie kan worden voorzien. Team VIC moet de uitkomsten en resultaten van de uitgevoerde interne audits nog te analyseren, vergelijken met de eerste audits, beoordelen en samenvatten. De uitkomsten, bevindingen en resultaten vermelden we in de Tweede rapportage VIC 2025.